

LAUSUNTO

22.6.2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ(2)

22.06.2010

INRIKESMINISTERIET

LB/MR/ms

Sisäasiainministeriö

PL 26

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö SM024:00/2009

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE KOTOUTTAMISLAIN UUDISTAMISEKSI

Suomen Mielenterveysseura toteaa, että esityksessä kotouttamislain uudistamiseksi on kattavasti otettu huomioon eri maahanmuuttajaryhmiä, jotka tarvitsevat kotoutumista tullessaan maahan, tai joutuvat turvautumaan viranomaisten apuun myöhäisemmässä vaiheessa oltuaan maassa jo jonkin aikaa. Myönteistä on sekin, että esityksessä otetaan selvästi kantaa kotoutumisen kaksisuuntaisuuteen ja sen vuorovaikutuksellisuuteen yhteiskunnan ja maahanmuuttajan välillä.

Lakiesityksen 3. §:n 6. momentista, jossa määritellään erityisiä toimenpiteitä tarvitsevia maahanmuuttajia, puuttuvat maahanmuuttajat, joilla on traumatausta ja jotka psyykkisistä syistä eivät kykene oppimaan uusia asioita vaan tarvitsisivat ensin psyyken hoitoa. Laissa voisi olla hyvä kiinnittää erityishuomiota traumatisoituneisiin pakolaisiin, koska maahanmuuttajan on erityisen vaikea saada hoitoa nimenomaan mielenterveysongelmiin.

On tärkeää, että lakiesityksessä kiinnitetään erityishuomiota alaikäisiin ja heidän kotoutumiseensa ja heidän kanssaan laaditaan yksilöllinen kotoutumissuunnitelma.

Lastensuojelulain tulee suojella myös yksin saapuneiden alaikäisten elämää, ja heille tulisi taata lastensuojelulain suoma mahdollisuus jälkihoitoon heidän täytettyään 18 vuotta. Tässä lakiesityksessä siihen on kiinnitetty huomiota, mutta laki jättää vieläkin harkinnanvaraa, jolloin jälkihuollon saaminen riippuu nykyisen käytännön mukaisesti siitä, mistä saa kuntapaikan (26. §). Lapsi tai nuori, joka on päätöksen saatuaan sijoitettu perheryhmäkotiin, on joutunut elämässään monen muutoksen eteen. Se tulisi ottaa sijoituksessa huomioon ja olisi pyrittävä siihen, että lapsen elämään tulisi mahdollisimman vähän muutoksia tässä vaiheessa.

Perheen kotoutumissuunnitelma (§ 16, 2. mom.) on jäänyt esityksessä väkiseksi. Suomen Mielenterveysseura näkee, että tässä voisi kiinnittää huomiota sellaisiin perheisiin, joissa joku perheenjäsen on 3. pykälän 6. momentin tarkoittamia erityisiä toimenpiteitä tarvitseva henkilö. Tämä tilanne vaikuttaa

22.6.2010

LB/MR/ms

eri tavalla eri perheenjäseniin, kuten esimerkiksi lasten tulkkina käyttämiseen. Muut perheenjäsenet joutuvat tukemaan traumatisoituneen perheenjäsenen psyykkistä hyvinvointia. Kun henkilö on ruumiillisesti vammainen, hän tarvitsee tukea mahdollisesti kaikessa toiminnassaan. Koko perheen kotoutuminen saattaa vaarantua, mikäli tätä ei oteta huomioon suunnitelmaa laadittaessa.

Hyvänä pidetään ehdotuksen mahdollisuutta pidentää joustavasti kotoutumissuunnitelmaa kolmesta vuodesta ainakin viiteen vuoteen erityisistä syistä. Samoin on hyvä, että suunnitelmaa tarkistetaan ja muutetaan sopimusaikana tarpeen vaatiessa ottaen huomioon yksilölliset tarpeet. Laki antaa hyvän mahdollisuuden myös kotoutumissuunnitelman keskeyttämiseen ja sen joustavaan uudelleen laatimiseen.

Myös omaehtoisen opiskelun tukeminen on ehdotuksessa otettu myönteisesti huomioon. Ihmisen psyykkistä hyvinvointia tukevat kaikki toimet, joista hän on itse voinut olla päättämässä; sellainen asia on erityisesti omasta opiskelusta päättäminen, minkä myös viranomaiset hyväksyvät.

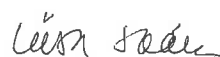
28. §:ssä on säädetty, että kunnan tulee huolehtia siitä, että palvelut soveltuvat maahanmuuttajillekin. Tähän voisi kuitenkin lisätä, että palveluiden tulee myös olla maahanmuuttajien saatavilla. Tällä hetkellä palveluiden saatavuus vaihtelee kunnittain, mikä lisää eriarvoisuutta.

Suomen Mielenterveysseura pitää hyvänä sitä, että esitys kotouttamislain uudistamiseksi on hengeltään myönteinen. Lakiesityksessä tulevat selvästi esiin sekä yhteiskunnan että maahanmuuttajan oikeudet ja velvollisuudet, samoin maahanmuuttajan oikeus saada sellaista tietoa, joka tukee hänen kotoutumistaan.

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA

Marita Ruohonen
toiminnanjohtaja

Liisa Saaristo
kehittämisohtaja